

"Orphea in Love" varastab südame

11. juunil toimus Estonia teatris muusikafilmi "Orphea in Love" (2022) Eesti esilinastus. Filmi peaosas särab ooperilauljanna Mirjam Mesak. Tegemist on efektse, kergelt sürrealistliku, kaasaegse tantsu sugemetega ooperimuusikaliga. Kas sellist terminit nagu ooperimuusikal ka päriselt eksisteerib? Pole kindel. Aga näib, et pärast selle filmi vaatamist oleks paras aeg kasutusele võtta.

Mirjam Mesak kehastab filmis noort andekat ooperilauljat Nelet, kes satub Eesti väikekohast Saksamaa suurlinna. Nele elab tudengite ühiskorteris, töötab kahe koha peal (kõnekeskuses ja ooperiteatri garderoobis) ning unistab lauljakarjäärist. Ta kohtub Koljaga, tänavatantsija ja taskuvargaga, kes juhib oma akrobaatilise tantsuga ohvrite tähelepanu kõrvale, samal ajal kui kaasosaline rööve toime paneb. Taskuvarguse ohvriks langeb ka Nele. Kui Kolja otsustab sisetunde ajal Nelele tema rahakoti tagastada, saab alguse sündmuste jada, mille kirju kaleidoskoop ulatub romantilisest traagiliseni ja kriminaalsest üleloomulikuni. Oma osa on selles ahelas ka ooperidiival Adelal (Ursina Lardi) ja muusikaagent Höllbachil (Heiko Pinkowski), kes on Adelale nii abikaasa, mänedžer, ihukaitsja, assistent kui ka suurim fänn. Saatanlik paar mängib Nele ja Kolja loos olulist rolli.

Filmi on nimetatud Orpheuse ja Eurydice armastusloo kaasajastatud versiooniks. Nele on tinglikult võttes Orpheus ja Kolja Eurydice. Üks väljendab ennast muusika, teine tantsu kaudu. Saatuse tahtel leiavad noored teineteises hingesugulase ja armuvad, aga kui Koljaga juhtub autoavarii, seisab Nele teelahkmel. Mida on ta nõus ohverdama armastuse nimel? Kas ükski armastus on väärt, et sõlmida leping tumedate jõududega? Sarnaselt vanakreeka müüdiga otsustab Nele oma armastatule allilma järgneda ning peab sel teekonnal ka oma sisemiste painajatega silmitsi seisma.

Filmi režissöör Axel Ranisch – saksa näitleja, tele- ja filmirežissöör, ooperilavastaja ja kirjanik – on multitalent, kes näib olevat selle projekti puhul kimpu köitnud oma peamised kired. Võiks ju arvata, et kui ühte filmi on kokku kuhjatud tüüpilise armastusloo süžee, Hollywoodi muusikalide

Muusika

22,23

Estonia teater
Kanuti Gildi Saal
Teater

massistseenid, ooperiaariad, kaasaegne tants, kriminaalsed elemendid, sekka näpuotsaga veel videvikusaagalikku üleloomulikkust ja tubli annus sürrealismi, on tulemuseks üks paras Kört-Pärtli särk pühapäeva hommikul. Aga võta näpust! “Orphea in Love” on kütkestav tervik, mis ei mahu küll ühegi žanrimääratluse alla, aga jätab hinge palju küsimusi ega lase veel päevi hiljemgi lahti.

Mirjam Mesak ületab Nele rollis igasugused ootused. Ta on kütkestavalt lihtne, aga usutav. Filmi üks võluvamaid külgi ongi ilmselt peategelase Nele fantaasiamaailm. Ikka ja jälle põgeneb Nele oma peas hallist argipäevast muusika ja ooperi juurde. Meie näeme seda muinasjutulise paralleelmaailmana, kus on raske vahet teha, mis on reaalsus ja mis fantaasia. Lülitumine hallilt ja karmilt olmelt sädelevatele ja värviküllastele fantaasiatele käib režissööri võlukepi viibutusel ilma igasuguse pingutuseta ega tekita hetkekski küsimust, kas see on õigustatud või mitte. Mõnikord on Nele kujutuspildid kantud unistustest, mõnikord kurbusest ja leinast. Taustaks kõlavad aga imekaunilt esitatud ooperiaariad, mis eranditult alati on stseenis toimuvaga sisuliselt seotud.

Vastupidiselt ooperile juhtub filmis harva, et naispeaosa on seda nii suurel määral, et kõik teised rollid kahvatuvad selle kõrval ja kaotavad oma tähtsuse. Ehk loob seegi nüanss siin tihedama sideme ooperiga. Kesksel kohal on Nele – tema unistused ja mälestused, tema sisemised deemonid ja tema armastus. Koguni Kolja – Mirjam Mesaki ekraanipartneriks on Itaalia päritolu vabakutseline tantsija Guido Badalamenti – jääb justkui kõrvaltegelaseks. Ent seda ei saa pahaks panna. Selles filmis pole miski tavapärane. Tihti on raske hoomata, kus lõpeb muinasjutt ja kust algab grotesk. Omavahel on läbi põimunud ilu ja inetus, fantaasia ja reaalsus, koomika ja absurd.

Filmist võib leida palju vihjeid ja seoseid. Minul endal tekkis kõige tugevam assotsiatsioon 2001. aasta muusikalise kultusfilmiga “Moulin Rouge”. Ehkki maailmaklassikasse kuuluvate pop-armastuslaulude asemel kõlavad siin filmis sama kategooria ooperiaariad – lauldud kusjuures erakordselt hästi. Samuti võib tõmmata paralleele Hans Christian Anderseni “Väikese merineitsi” muinasjutuga, kus armastuse nimel ohverdatakse kauneim osa iseendast – oma hääl.

“Orphea in Love” on osalenud filmifestivalidel Saksamaal, Hispaanias, Hollandis, Brasiilias ja mujal ning noppinud mitmeid auhindu: grand prix rahvusvahelisel telefestivalil “Golden Prague 2023”, nominatsioon kriitikuteauhinnale 2024 (Preis der Deutschen Shallplattenkritik) jne. Rotterdami rahvusvahelisel filmifestivalil saavutas “Orphea in Love” uskumatult kõrge publikuhinde 4,7 viiest, mis tõi filmi festivali lemmikute hulgas viiendale kohale. Ma ei imesta. Selle filmi puhul on nii, et isegi kui esimese hooga on raske hoomata, mida sa täpselt ekraanil näed, tajud veidi aja pärast, kuidas lugu hiilib hinge ja varastab vargsi su südame.

Mirjam Mesak ja Axel Ranisch enne filmi Eesti esilinastust autogramme andmas.

Annika Lõhmus, Eesti Filharmoonia Kammerkoori laulja